

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **87008** (13) **C2**
(51) **МПК (2009)**
A01K 59/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА ВИНАХІД

(54) СПОСІБ УТРИМАННЯ БДЖІЛ

1

(21) а200706752

(22) 15.06.2007

(24) 10.06.2009

(46) 10.06.2009, Бюл.№ 11, 2009 р.

(72) ВЕРИГІН ІВАН ПЕТРОВИЧ, UA, ГАЛЯДКИНА
ЛІЛІЯ ІВАНІВНА, UA, БОРУЦЬКИЙ ВОЛОДИМИР
СТАНІСЛАВОВИЧ, UA(73) ВЕРИГІН ІВАН ПЕТРОВИЧ, UA, ГАЛЯДКИНА
ЛІЛІЯ ІВАНІВНА, UA, БОРУЦЬКИЙ ВОЛОДИМИР
СТАНІСЛАВОВИЧ, UA(56) Кашковский В. Г. Технология ухода за пчела-
ми. Западно-Сибирское книжное издательство,
1984. <http://belpaseka.h11.ru/downloads/uxod.zip>
RU 2038770C1 A01K47/00, 09.07.1995
RU 2146866C1 A01K47/00, 67/00, 27.03.2000
SU 933058 A01K47/00, 07.06.1982
SU 1417854A1 A01K47/00, 23.08.1988Еськов Е. К. Зимовка пчелиных семей / Под редак-
цией зав. отделом пчеловодства Новосибирской
плодово-ягодной опытной станции, канд. с.-х. наук
Харченко Г.И. -Новосибирск: РИПЭЛ, 1992. -16с.
<http://belpaseka.h11.ru/downloads/zimovka.zip>

2

Малаю А. Интенсификация производства меда.
Пер. с рум. Л.Х.Левентуля/ Под ред. и с предисл.
Г.Д.Билаша.-М.: Колос, 1979.-176с.
<http://belpaseka.h11.ru/downloads/imeda.zip>Котова Г.Н., Лысов И.Д., Королев В.П. 500 вопро-
сов и ответов по пчеловодству.- М.: Прометей,
1992. - 128с.<http://belpaseka.h11.ru/downloads/500vpr.zip>(57) 1. Спосіб утримання бджіл, що включає про-
ведення весняної ревізії, відкачування меду, про-
ведення передзимової ревізії, облаштування вули-
ка на зиму і підгодівлю бджіл, який **відрізняється**
тим, що підгодівлю здійснюють один раз, відразу
після відкачування меду, зібраного при головному
медозборі, причому відкачування меду суміщають
з передзимовою ревізією, одразу після підгодівлі
проводять облаштування вулика на зиму.2. Спосіб за п.1, який **відрізняється** тим, що під-
годівлю здійснюють цукровим сиропом, який дають
протягом тижня в кількості 10-20 кілограмів.

Винахід відноситься до сільського господарст-
ва, зокрема до бджільництва і може бути викорис-
таний в способах утримання бджіл із забезпечен-
ням повного звільнення бджолиних сімей від
внутрисімейного кліща варроа Якобіні - збудника
хвороби - варроатоз.

Варроатоз - найнебезпечніша хвороба бджо-
линих сімей, що викликається внутрисімейною
популяцією кліщів-збудників, народження яких і
біологія розвитку відбувається в «пологовому бу-
динку» молодих поколінь статевозрілих самок і
самців, яким є розплід бджолиних сімей. Існують
кліщі літнього покоління, які живуть до трьох міся-
ців і кліщі осіннього покоління, що живуть 6-8 міся-
ців.

Варроатоз медоносних бджіл появився і "роз-
цвів" в умовах рамкового бджільництва, коли ста-
ло звичним осіннє згодовування бджолам цукру, а
в заміні одержали в гніздах протиприродний піз-
ньоосінній розплід і вирощування в ньому довго-

живучого осіннього покоління кліщів варроа - збу-
дників хвороби.

Бджолині сім'ї, хворі варроатозом, без допо-
моги пасічника приречені на загибель. Кліщ - вар-
роа могилик медоносних бджіл.

Відомі способи утримання бджіл, при яких бо-
ротьба з кліщем здійснюється трьома способами:
хімічним, тепловим і зоотехнічним.

При першому способі використовують такі
препарати: фепотіазін, вароксан Т-1, фольбекс,
фольбекс ВА, кислоти (мурашина, щавлева, моло-
чна), тімол і рослини в яких він міститься, вароатін,
варобраулін, санвар, КАС-81, біоміцин, апістан,
байварол і ін. Серед цих препаратів більшість шкід-
лива для бджіл і людей. Це позначено в інструк-
ціях для їх використання.

Суть теплового способу полягає в негативній
дії на кліща високих температур (у межах +46-
48°C).

При зоотехнічному способі формують відвод-
ки.

(13) **C2**

(11) **87008**

(19) **UA**

Відомі способи, по-перше, трудомісткі, шкідливі і дорогі, по-друге, не забезпечують повного одужання бджолиних сімей від варроатоза.

Найближчим до пропонованого є спосіб утримання бджіл, який включає проведення весняної ревізії, здійснення медозбору, підгодівлю бджіл, проведення передзимової ревізії і облаштування вулика на зиму. Медозбір по прототипу здійснюють до осені у декілька етапів - головним і підтримуючими медозборами, останній з яких проводять восени. Після цього проводять передзимову ревізію, облаштування вулика на зиму і здійснюють годування бджіл цукровим сиропом протягом осені для поповнення запасів в зиму [див. Карпатские пчелы. Справочник, Ужгород, Издательство «Карпаты», 1989г., с.81-93].

Недоліком найближчого аналога є те, що підгодівлю бджіл здійснюють протягом осені. Осіннє згодовування бджолам цукру, приводить до протиприродного пізньоосіннього розплоду, а значить і вирощування в ньому довгоживучого осіннього покоління кліщів варроа. Уражені кліщем бджоли захворюють варроатозом і без інтенсивних заходів лікування цілими сім'ями гинуть.

У основу винаходу встановлена задача створити такий спосіб утримання бджіл, в якому шляхом зміни часу і режиму підгодівлі бджіл досягається виключення протиприродного пізньоосіннього розплоду, а значить і вирощування в ньому довгоживучого осіннього покоління кліщів варроа.

Для вирішення задачі запропонований спосіб утримання бджіл, який включає проведення весняної ревізії, здійснення медозбору, підгодівлю бджіл, проведення передзимової ревізії і облаштування вулика на зиму, в якому, згідно з винаходом, підгодівлю здійснюють один раз, відразу після відкачування меду, зібраного при головній медозборі, причому відкачування меду суміщають з передзимовою ревізією, а після підгодівлі негайно проводять облаштування вулика на зиму.

У переважному варіанті підгодівлю здійснюють цукровим сиропом, який дають протягом тижня в кількості 10-20 кілограмів.

Підгодівлю здійснюють не пізніше за середину серпня, при цьому штучно створюється ілюзія головного медосбору, оскільки дають стільки сиропу, щоб забезпечити заповнення всіх рамок, що залишилися після ревізії. При цьому припиняється годування матки маточником молочком, припиняється, яйцекладка (через заповнення рамок вона стає неможливою) і припиняється нарощування розплоду. Таким чином, сім'я входить в зимовий спокійний стан без розплоду а кліщ літнього покоління незабаром гине, оскільки живе не більш трьох місяців.

Пропонований біологічний спосіб відрізняється не лікуванням хвороби, а усуненням причини її виникнення шляхом відмови від осіннього згодовування бджолам цукру і осіннього нарощування бджіл в зиму і реалізується установкою на всі бджолині сім'ї п'ятилітрових надрамокових годівниць для згодовування бджолам цукрового сиропу зразу ж після відкачування меду і зборки гнізд в зиму з очевидною метою поповнення кормових

запасів для зими, поліпшення вирощування передзимового розплоду і припинення маткової яйцекладки в режимі імітації завершення головного медозбору і інстинктивного входу бджіл в зимовий спокій.

Спосіб відрізняється простотою, дешевизною, і повним позбавленням бджолиних сімей від варроатоза.

Таким чином задача повного знищення клеща-варроа в господарствах пасік України біологічним способом відрізняється не лікуванням самої хвороби, хоча відомі способи не відмінюються, а рішенням усунення самої причини виникнення хвороби порушення біології готовності бджіл до зими і характеризується тим, що:

1. Не допускається будь-який варіант осіннього згодовування бджолам цукру, що викликає протиприродний і шкідливий пізньоосінній розплід "біологічний пологовий будинок" кліща-варроа.

2. Не допускається будь-який варіант так званого осіннього нарощування бджіл в зиму, що є протиприродною практикою, коли підготовлені до зими молоді довгоживучі бджоли, вигодовані в тепличних умовах великої кількості тепла і корма в липні-серпні, вимотуються на переробці цукру і вигодовуванні в холоді пізньоосінніх маложивучих бджіл, що не доживають до весни. Сім'ї слабнуть і часто гинуть. При цьому на протиприродний і шкідливий осінній розплід безглуздо витрачається десяток кілограм кормових запасів на кожну сім'ю, при якому порушується біологічний імунітет бджіл проти кліща.

Спосіб здійснений на пасіці Веригіна Івана Петровича. 78 бджолосімей в урочищі "Верби" Обухівського району Київської області на землях села Жуковці.

Спосіб реалізувався такою послідовністю дій:

1. Відкачування меду після медозбору в другій декаді липня 2006р.

2. Негайна ревізія і остаточна збірка гнізд в зиму до 7-8 рамок дадановських 435×300мм в одному корпусі, до 12-14 лангстротовських 435×230мм в двох корпусах незалежно від кількості бджіл. У вуликах знаходяться тільки заповнені рамки - рамки з розплодом і повномедові рамки.

3. Негайна установка на всі бджолині сім'ї 5-ти літрових надрамочних годівниць (стандартних по кресленню №3.808-2) для згодовування бджолам цукрового сиропу по 3-4 літри щоденно, поки беруть з очевидною метою:

а) поповнення кормових запасів для зими (для компенсації відкачаного меду),

б) поліпшення довигодовування передзимового розплоду без маткової яйцекладки,

в) у режимі імітації завершення головного медозбору і передзимової біології бджіл, щоб економити життєві ресурси (не працювати у вулику, не будувати стільника, не вирощувати розплід), щоб краще подолати на цей момент року головну проблему - пережити зиму. Підгодівля закінчилася через тиждень.

Річний цикл по знищенню кліща на пасіці, початий в липні 2006 року, завершений позитивно.

Експертиза аналізів на предмет відсутності на пасіці внутрисімейного клеща-варроа - збудника

варроатоза підтвердила відсутність кліща на всій пасіці в 78 бджолосімей Веригіна І.П. і пасіка готова підтвердити позитивну експертизу на предмет відсутності кліща експертно-ветеринарних підприємств будь-якого рівня у будь-який час.

Бджоли, звільнені від варроатоза із спостереження 2007 року майже не рояться, будують швидко і багато стільників, будучи постійно в робочому стані.